

Oponentský posudok na bakalársku prácu

Jan Chleboun: Ruská občanská válka (1918 – 1921). Reflexe v československé společnosti.

Autor si pre svoju bakalársku prácu vybral zaujímavé a momentálne aj veľmi aktuálne obdobie prvej svetovej vojny. Oceňujem aj jeho záujem o verejný diskurz, ktorý konfrontuje s dobovým politickým dianím. Text sa začína pre tento typ práce trochu neobvyklým spôsobom, keď je čitateľ hodený rovno in medias res, keďže úvod práce začína príbehom anabázy československých légii v Rusku. Až potom sa Jan Chleboun predstavuje niektoré zásadné publikácie k danej téme a stanovuje cieľ vlastného výskumu.

Nasledujúce kapitoly pojednávajú o témach, ako: recepcia boľševizmu v ČSR a otázkam spojeným s návratom legionárov; vojnové spravodajstvo; sila osobných príbehov; obrazy mesta ako „skazy“ a „pokroku“, kde poukazuje na význam Moskvy a Petrohradu v tomto súperení. Špeciálnu pozornosť venuje zaujímavým osobnostiam: Aloisovi Munovi a Karlovi Kramářovi. Zaujímavou súčasťou práce sú aj občasný odkazy na predchádzajúcu historickú produkciu, ktoré autor aj kriticky zhodnotil.

Chleboun ukazuje, že dobová česká reflexia fungovala v intenciách vzťahu „pre“ a „proti“ boľševickej revolúcii, so všetkými dobovými stereotypmi a propagandistickými skratkami, silno vsadených do sociálno-kultúrnych konfliktov charakteristických pre súdobú spoločnosť. Za veľmi zaujímavé považujem aj prepojenie, ktoré povojnová publicistika vytvorila medzi udalosťami na východe a v strede Európy (napr. že boľševizmus ohrozuje celú Európu, vzťah k Nemecku).

Napriek tomu, že práca sa mi zdá veľmi zaujímavá, mám k nej aj niekoľko poznámok a otázok:

Rozsah použitej literatúry je štandardný, nepochybne by ho bolo možné ešte doplniť. Medzi inými by som mu odporučil monografiu Juraja Benka *Boľševizmus medzi Východom a Západom* (2012).

(s. 12) Dobová publicistika predstavuje nepochybne významný a cenný prameň k skúmaniu navrhutej problematiky, podľa môjho názoru je však zároveň dôležité vnímať aj určité jej limity, medzi iným napr. to, že noviny vlastne konštruujú určitý pohľad, ktorý vychádza z ich ideového zamerania. Nie som si však istý, či „*víc než cokoli jiného pomáhali formovat veřejné mínění*“. Obzvlášť by som nepodceňoval osobné skúsenosti obyvateľstva a komunikáciu face to face, ktorá bola v tomto období veľmi dôležitá. Nie náhodou hrali významnú úlohu v politickom živote obyvateľstva miestni učitelia, kňazi, ale napr. aj rôzni spoločenský aktéri a platení agitátori.

(s.13) Československá verejná mienka je veľmi široko a nejasne definovaná kategória. Obzvlášť, keď je výskum sústredený na české prostredie. Podobne aj v rámci podnázvu diela: „*Reflexe v československé společnosti*“, odporúčam pre budúcnosť presnejšie pomenovať predmet výskumu.

Široko definovaný výskum spoločenskej reflexie by vyžadoval využitie ďalších prameňov (najmä archíválií). Z hľadiska možnosti študenta bakalárskeho štúdia však ide o príliš rozsiahlu tému, preto sa mi zdá výskum tlače ako optimálne riešenie.

V kontexte analýzy by bolo pre budúcnosť vhodné bližšie definovať metódu práce (napr. obsahová, kvalitatívna analýza tlače atď.)

Písanie veľkých/malých písmen na začiatku slova?

V prípade, že uvádzate nejaké meno po prvý krát, je potrebné uviesť aj vlastné meno.

Neustále používanie termínu „rudé/rudých“?

Vojna boľševikov s Poľskom bola v tlači naozaj tak slabo reflektovaná?

(s. 57) ČSR po svojom vyhlásení žila nadšením zo svojho vzniku?

Napriek komentárom a doplnkom z mojej strany, ktoré majú predovšetkým za cieľ poslúžiť kolegovi do budúcnosti a ponúknuť impulzy do diskusie, predložená bakalárska práca spĺňa a v niečom aj prekračuje podmienky stanovené pre tento typ záverečnej práce. Je napísaná zrozumiteľne, so znalosťou základných historických reálií a posilnená aj zaujímavou analýzou tlačového diskurzu. Z týchto dôvodov navrhujem hodnotenie výborný (1).

V Prahe, 18. 5. 2014

